

Romantik İnançlar Ölçeği'nin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları *

Müzeyyen KÜÇÜKARSLAN¹ Cem Ali GİZİR²

Özet: Bu araştırmanın amacı, Sprecher ve Metts tarafından geliştirilen Romantik İnançlar Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlayarak geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırmanın verileri, Mersin Üniversitesi'nde bulunan Eğitim, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Mühendislik Fakültelerinde öğrenim gören 957 (559 kız, 398 erkek) üniversite öğrencisinden elde edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak üzere açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bulgular, ölçeğin "aşk bir yol bulur", "ilk ve tek", "idealleştirme" ve "ilk görüşte aşk" olarak adlandırılan 4 faktörden oluştuğunu göstermiştir. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı ile hesaplanan ölçeğin iç tutarlığına ilişkin bulgular da ölçeğin güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğuna işaret etmiştir.

Anahtar kelimeler: romantik ilişki, romantik inançlar, ilişki inançları, üniversite öğrencileri.

Abstract: *The Adaptation of the Romantic Beliefs Scale: Validity and Reliability Studies.* The purpose of this study is to adapt the Romantic Beliefs Scale which was originally developed by Sprecher and Metts to Turkish and investigate the validity and reliability of the scale. The data was collected from 957 (559 girls, 398 boys) university students enrolled in 4 faculties (Arts & Sciences, Education, Engineering, and Economics & Administrative Sciences) at Mersin University. Exploratory and confirmatory factor analysis was used to evaluate the construct validity of the scale. Results of the study indicated that the scale composed of 4 factors namely, "Love Finds a Way", "One and Only", "Idealization", and "Love at First Sight". The results also showed that internal consistency coefficients of the factors as estimated by Cronbach Alpha were satisfactory.

Keywords: romantic relationship, romantic beliefs, relationship beliefs, university students.

Giriş

Birçok bireyin yaşamında mutlu olmasının ve kendini güvende hissetmesinin en önemli kaynaklarından biri, başarılı yakın ilişkiler kurabilmesidir. Sternberg'e göre (1986) yakınlık, sevilen kişiyle karşılıklı anlayış ve iletişim içinde bulunmayı ve ona duygusal açıdan bağlı olmayı içermektedir. Kurulan yakın ilişkilerin niteliği, bireylerin kişisel ve sosyal uyumlarını etkilemekle beraber bilişsel gelişimlerini desteklemekte, öz saygı ve başarılarını artırmaktadır. Aynı zamanda yakın ilişkiler, bireylerin gelişimsel görevlerinin başarıyla tamamlanmasında, arkadaşlıkların pekiştirilmesinde ve mutlu bir evliliğin oluşmasında tamamlayıcı bir role sahiptirler (Erikson, 1994; Furman, 2002; Kuttler ve Greca, 2004).

Yakın ilişkiler kapsamında ele alınan romantik ilişkiler, genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin en önemli psiko-sosyal gelişim görevleri arasında yer almaktadır. İlgili alan yazında, bireylerin deneyimledikleri ilk romantik ilişkilerin genç yetişkinlik döneminde yaşanan ilişkilerin gelişiminde önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir (Davies, 2006; Q'sullivan, Cheng, Harris ve Brooks-Gunn, 2007; Raley ve Sullivan, 2010). Dolayısıyla, romantik ilişkilerde algılanan yeterlik duygusu, genel yeterliğe ilişkin güvenilir bir bileşen olarak ortaya çıkmaktadır (Connolly ve Konarski, 1994; Kanemasa, Taniguchi ve Daibo, 2004). Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki olumsuz yaşantılarının kaygıya yol açtığı ve beraberinde kişiler arası çatışmaları, cinsel duygularla baş etme sorunlarını, romantik ve sosyal ilişkilerini kontrol etme ile ilgili çeşitli güçlükleri ortaya çıkardığı vurgulanmaktadır (Creasey ve Ladd, 2004; Shi, 2003; Zimmer-Gembeck, 2002). Bu açıdan değerlendirildiğinde, romantik ilişkilerin tatmin edici şekilde biçimlendirilmesi, gelişimsel özellikleri göz önüne alındığında, üniversite öğrencileri için en temel bireysel gereksinimlerden biri olarak görülmektedir.

Bilindiği üzere bireyler, yaşamları boyunca diğer bireylerin beklentileri ve özellikleri hakkında çeşitli inançlar geliştirmektedirler (DeBord, Romans ve Krieschok, 1996). Romantik ilişkilerde de geliştirilen bu kişisel inançların, bu ilişkilerin gelişimini önemli oranda etkilediği ifade edilmektedir (Knee, 1998). Nitekim pek çok birey, duygusal anlamda birlikte olduğu kişiyi sevmesi gerektiğine ve ilişkinin karşılıklı

* Bu çalışma, Müzeyyen Küçükarslan tarafından Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yrd. Doç. Dr. Cem Ali Gizir danışmanlığında yapılan yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümünden üretilmiştir.

¹Uzm. Müzeyyen KÜÇÜKARSLAN, Mersin Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi, Mersin. mkarslan82@gmail.com

²Yrd. Doç. Dr. Cem Ali GİZİR, Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Mersin. cagizir@mersin.edu.tr

doyum veren bir süreç olduğuna dair çeşitli inançlarla ilişkiye başlamaktadır. Bu nedenle, hemen her birey, süregelen ilişkisinin nasıl olması gerektiği ile ilgili önceden var olan bazı temel inançlara sahip olmaktadır (Sprecher ve Metts, 1999). Romantik ilişkilerin başlamasına ve gelişmesine katkıda bulunan bu ilişkiyel inançlar, sevgiliyle tanışma esnasındaki cazibe (Knee, 1998), sevgili hakkındaki düşünceler ve sevgiliyi beğenme (Sprecher, Cate ve Levin, 1998) ile yakından ilişkili görülmektedir. Ayrıca, romantik inançların sevgiliye duyulan aşk (Sprecher ve Metts, 1999), aşk tutumları (Hendrick ve Hendrick, 1995), ilişkiyel doyum (Jones, Freeman ve Goswick, 1981), evlilikle ilgili hoşnutluk (Bradbury ve Fincham, 1988) ve bağlılık (Sprecher ve Metts, 1999) ile ilişkili olduğu sıklıkla belirtilmektedir.

İlgili alan yazında, romantik ilişkiye yönelik temel ilişkiyel inançlardan bazıları, ilk görüşte aşkın mümkün olduğu, evlilik için en önemli dayanağın aşk olduğu, gerçek aşkın sonsuza dek sürdüğü ve aşkın bütün engelleri aştığı (Weaver ve Ganong, 2004) şeklinde ifade edilmektedir. Bu inançlar doğrultusunda bireyler, eşlerine tutkulu ve romantik bir aşk ile bağlanmayı bekleme eğilimine girmekte (Sharp ve Ganong, 2000) ve genellikle romantik eşlerini idealize etmektedirler (Figueredo, Sefcek ve Jones, 2006; Green, Campbell ve Davis, 2007; Zuroff ve Lorimier, 1989). Bunun sonucunda da, ilişkilere yönelik oluşan yüksek ve gerçek dışı beklentiler ilişkilerin bitmesinde başlıca neden olabilmektedirler. Dolayısıyla, bireylerin ilişkilerinin nasıl olması gerektiği ile ilgili değişen beklentileri ve bu beklentilerin temelinde yer alan çeşitli kaynakları bilmeleri önem arz etmektedir (Honeycutt ve Cantrill, 2001). Bu nedenle ilişkiler, kişilerin değişen bilişsel ve davranışsal oluşumları olarak kabul edilmekte ve romantik inançlar, gelecekte yaşanabilecek ilişkiyel durumlar karşısında romantik aşkın içeriğinin analiz edilmesinde kullanılmaktadırlar (Duck ve Wright, 1993).

Bir başka deyişle, bireylerin yaşamlarının merkezini oluşturan romantik ilişkilerdeki duygusal incinmelerin, çoğunlukla rasyonel olmayan ilişki inançlarının bir sonucu olduğu ve bu temel inançların anlaşılmasının romantik ilişkilerinde sorunlar yaşayan bireylere yol gösterilmesinde yardımcı olabileceği varsayılmaktadır. Bu düşünceden yola çıkılarak geliştirilen Romantik İnançlar Ölçeği (Sprecher ve Metts, 1989), romantik ilişkilere yönelik rasyonel olmayan inançları “ilk görüşte aşk”, “ilk ve tek aşk”, “doğru ve gerçek aşk sonsuza dek sürer” ve “aşk bütün engellerin üstesinden gelir” şeklinde dört boyutta ele almaktadır. *Aşk bir yol bulur* inancı, bireyin romantik ilişkisini, her türlü engel, sorun ve farklılığa rağmen yürütebileceğine; *ilk ve tek* inancı, gerçek aşkın sonsuza dek süreceğine ve birey için sadece bir tek gerçek aşk olacağına yönelik inançları kapsamaktadır. Bununla birlikte *idealleştirme* inancı bireyin romantik ilişkisinde her şeyin mükemmel olacağına, aşık olduğu kişinin mükemmel bir sevgili olacağına yönelik inançları kapsarken, *ilk görüşte aşk* inancı ise bireyin gerçek aşkı bulduğunu onunla tanışır tanışmaz anlayabileceğine yönelik inançlar olarak tanımlanmaktadır (Sprecher ve Metts, 1999).

Türkiye’de yapılan ilişki odaklı araştırmalar incelendiğinde, bu çalışmaların genellikle evli çiftlerin romantik ilişkileri üzerine odaklandığı ve genç yetişkinlerin romantik ilişkilerdeki inançlarına yönelik çalışmaların oldukça sınırlı sayıda gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerine yönelik inançlarının belirlenmesi, özellikle romantik ilişkilerinde çeşitli güçlükler yaşayan genç yetişkinlerin duygu, düşünce ve davranışlarının anlaşılmasına önemli ölçüde destek sağlayacaktır. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarına yönelik çeşitli çalışmalar yapan araştırmacılara katkı sağlayabilecek ölçeklere gereksinim duyulduğu söylenebilir. Bu bakış açısıyla bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin rasyonel olmayan romantik ilişki inançlarını belirlemeye yönelik olarak yürütülecek çeşitli çalışmalarda kullanılabilir bir ölçek olan Romantik İlişkiler Ölçeği’ni (Sprecher ve Metts, 1989) Türkçe’ye uyarlayarak geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

Yöntem

Çalışma grubu

Çalışma grubu, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi’nde öğrenim gören 957 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklemin 559’u (% 58.4) kız ve 398’i (% 41.6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş aralığı 18 ile 30 arasında değişmekte olup, ortalaması 21.51 (SS=1.89) olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Romantik İnançlar Ölçeği (Romantic Beliefs Scale)

Sprecher ve Metts (1989) tarafından geliştirilen Romantik İnançlar Ölçeği (RİÖ), romantik ilişkilere yönelik belirlenen ve rasyonel olmayan temel romantik inançları ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Alan yazındaki analiz içeriklerinden özgün bir biçimde tasarlanan ölçek, bir ideoloji olarak romantik aşkın temel özelliklerinin derlenmesine dayanmaktadır (Weaver ve Ganong, 2004). Özgün ölçek, toplam 15 maddeden

oluşmakta ve sırasıyla; *aşk bir yol bulur* (6 madde), *ilk ve tek* (3 madde), *idealleştirme* (3 madde) ve *ilk görüşte aşk* (3 madde) olarak adlandırılan 4 faktör içermektedir. Katılımcılar, ilgili maddeleri 7'li Likert tipi derecelendirme üzerinden yanıtlamakta olup, orijinal RİÖ'den alınabilecek en düşük puan 15 ve en yüksek puan ise 105'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar rasyonel olmayan romantik ilişki inançlarına işaret etmektedir. Sprecher ve Metts (1989), özgün ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısını, cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurulduğunda, erkekler için .87 ve kızlar için .88 olarak bildirmişlerdir. Özgün RİÖ'nün 4 faktör için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .57 ile .80 arasında değişmekte olup, ölçeğin toplam puanından elde edilen Cronbach alfa değeri .81, test-tekrar test güvenilirliği ise .75 olarak belirlenmiştir.

RİÖ'nün Türkçe'ye Uyarlanması

RİÖ'nün Türkçe'ye uyarlanması sürecinde çeviri-tekrar (geriye) çeviri yöntemi kullanılmıştır. Bu nedenle, öncelikle ölçeğin özgün formundaki her bir madde Mersin Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı ve İngiliz Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda görevli iki yardımcı doçent, Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda görevli bir okutman ile İngiliz Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda görevli bir araştırma görevlisi tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Elde edilen 4 ayrı çeviri, araştırmacılar tarafından madde düzeyinde bire bir karşılaştırılarak her bir maddeyi en düzgün şekilde açıklayan ifadelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Daha sonraki aşamada ise Türkçe'ye çevrilen maddeler Mersin Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda görevli bir okutman ve İngiliz Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda görevli bir araştırma görevlisi tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Çevirisi yapılan maddeler özgün ölçekteki maddeler ile karşılaştırılmış ve her iki formdaki ifadelerin anlamsal ve dilbilimsel olarak birbirleriyle uyumlu olduğu görülmüştür. Böylece her iki form arasındaki tutarlılık kapsamında ölçeğin Türkçe formuna son şekli verilmiştir. Bir sonraki aşamada, oluşturulan Türkçe form yaklaşık 40 lisans öğrencisine uygulanmış ve öğrencilerden her bir maddeyi anlaşılabilirlik düzeyinde değerlendirmeleri ve net olmayan ifadeleri belirlemeleri istenmiştir. Geribildirimler çerçevesinde son şeklini alan her bir madde için anlam bütünlüğü sağlandığına karar verildiğinde ölçek kullanıma hazır hale getirilmiştir. Bununla birlikte, özgün RİÖ'de katılımcılar maddeleri 7'li Likert tipi ölçeğe uygun olarak yanıtlamakta iken Türkçe'ye uyarlama sürecinde ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme üzerinden ele alınmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada, ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları için açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA analizleri SPSS 17 programı kullanılarak yapılmıştır. Analiz sürecinde RİÖ'nün Türkçe'ye uyarlanan formunda bulunan faktör sayısının belirlenmesi amacıyla elde edilen verilere *Varimax Eksen Döndürme Yöntemi* kullanılarak en çok olabirlik kestirimi (maximum likelihood) tekniği uygulanmıştır.

DFA analizleri LISREL 8 (Jöreskog ve Sörbom, 1993) programı kullanılarak yapılmıştır. Bu araştırmada öngörülen modelin veri tabanına uygunluğunu (model fit) değerlendirmek için çeşitli modele uyum indeksleri kullanılmıştır. Ki kare (χ^2), oluşturulan modelin veri tabanına mutlak uygunluğunu değerlendiren önemli bir testtir (Bollen, 1989), ancak ki kare testi örneklem büyüklüğüne duyarlıdır ve örneklem sayısı 200'ün üstüne çıktığında genellikle güvenilir sonuçlar vermemektedir (Schumacker ve Lomax, 1996). Bununla birlikte, ki kare'nin sık kullanılan bir ölçüt olması nedeniyle, χ^2/df oranının 2'nin altında olması model uygunluğunu gösteren önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir (Kline, 1998). Öngörülen modelin veri tabanına uygunluğunu test etmek için ayrıca GFI (Goodness-of-fit index; Jöreskog ve Sörbom, 1989; Tanaka ve Huba, 1984), AGFI (Adjusted goodness-of-fit index; Jöreskog ve Sörbom, 1989), CFI (Comparative fit index; Bentler, 1990), SRMR (Standardized root mean square residual; Bentler, 1995) ve RMSEA (Root mean squared error of approximation; Steiger, 1990) gibi araştırmalarda sık kullanılan ölçütlerden de yararlanılmıştır. Öngörülen modelin veri uyumunu en üst düzeyde sağladığının kabul edilebilmesi için GFI, AGFI ve CFI değerlerinin .90 üzerinde, SRMR ve RMSEA değerlerinin ise .05 altında olması gerekmektedir (Schumacker ve Lomax, 1996).

Bulgular

RİÖ'nün Geçerliğinin İncelenmesi

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) Sonuçları

RİÖ'nün yapı geçerliliğini belirlemek ve faktör yapısını incelemek amacıyla öncelikle, örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığına karar vermek için *Kaiser-Meyer-Olkin* (KMO) ve

Barlett Küresellik Testi yapılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .87 olarak tespit edilmiş, Barlett Küresellik Testi sonucu da anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=3401.201$; $p<0.01$). Dolayısıyla, verilerin çok değişkenli normal dağılım gösterdiği ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. RİÖ'nün uyarlanan formunda bulunan faktör sayısının belirlenmesi amacıyla da elde edilen verilere AFA temelinde *Varimax Eksen Döndürme Yöntemi* kullanılarak en çok olabilirlik kestirimi uygulanmıştır. Analiz sonucunda ulaşılan bulgular değerlendirilerek ölçeğin alt boyutlarına ait faktör yapıları belirlenmiştir. AFA sonucunda, ölçeğin özdeğeri 1'den büyük 4 faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve toplam varyansın % 61.05'ini açıkladığı gözlenmiştir. Dört faktörlü yapıya sahip RİÖ'de yer alan maddelerin faktör yükleri, ölçeğin faktör yapısı ve madde analizi sonucunda elde edilen madde-toplam korelasyonları Tablo 1'de sunulmuştur. Bununla birlikte, AFA sonuçlarına göre 1. madde (*birine aşık olmadan önce, onu bir süre tanımaya ihtiyaç duyarım*) kuramsal olarak uygun olmayan başka bir boyuta yüklendiğinden ve düşük madde-toplam korelasyonu gösterdiğinden, 13. madde ise (*ilişkimde romantik aşkın sürmesini, zamanla ölmemesini isterim*) birden çok boyuta yüklendiğinden RİÖ'den çıkarılmıştır.

Tablo 1'de görüldüğü gibi Faktör 1'de yer alan 5 maddenin (2, 5, 9, 11, 15) faktör yükleri .616 ile .718 arasında; Faktör 2'de yer alan 3 maddenin (3, 4, 10) faktör yükleri .694 ile .796 arasında; Faktör 3'te yer alan 2 maddenin (6, 12) faktör yükleri .662 ile .802 arasında ve Faktör 4'te yer alan 3 maddenin (7, 8, 14) faktör yükleri ise .447 ile .792 arasında değişmektedir. Madde-Toplam Korelasyonları ise her bir madde için .30'un üzerinde ve pozitif değer taşımaktadır. Bu bulgular, ölçekte yer alan 13 maddenin öğrencilerin romantik ilişkilere yönelik inançlarını belirlenen 4 boyutta ölçtüğüne, elde edilen faktör yapısının orijinal RİÖ ile örtüştüğüne ve ölçeğin geçerli bir ölçme aracı olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 1: RİÖ'deki Maddelerin Faktör Yükleri ve Madde-Toplam Korelasyonları

Maddeler	Faktör Yükleri				Ortak Varyans	Madde-Toplam Korelasyonları
	F1	F2	F3	F4		
M2	.662				.577	.453
M5	.715				.635	.635
M9	.718				.604	.613
M11	.709				.600	.582
M15	.616				.670	.572
M3		.796			.660	.499
M4		.694			.581	.484
M10		.718			.619	.540
M6			.802		.690	.335
M12			.662		.560	.335
M7				.447	.461	.432
M8				.674	.625	.593
M14				.792	.655	.413
Özdeğerler	2.553	1.971	1.528	1.885	-	-
Varyans (%)	19.639	15.160	11.751	14.496	-	-

Not: F1: Aşk bir yol bulur; F2: İlk ve tek; F3: İdealleştirme; F4: İlk görüşte aşk.

Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) Sonuçları

Bu araştırmada RİÖ'nün yapı geçerliliğini belirlemek ve faktör yapısını incelemek amacıyla açıklayıcı faktör analizinin yanı sıra doğrulamalı faktör analizi de kullanılmıştır. Bu süreçte, özgün RİÖ'nün kuramsal altyapısını oluşturan ve 15 madde aracılığıyla 4 faktörden oluştuğu öngörülen model başlangıç noktası alınmış, açıklayıcı faktör analizi sonuçları da dikkate alınarak ilgili madde gruplarının ölçtüğü faktörler ile bu faktörlere ilişkin özellikler yeniden sınanmıştır. Buna ek olarak, örtük değişken çözümlerinin yorumlanması ve örtük değişkenlerin oluşturulması sürecinde üç önemli ölçüt kullanılmıştır. Birincisi, Kline'nın (1998) çok boyutlu ölçekler için yapmış olduğu uyarı dikkate alınmış, RİÖ'de çok boyutlu bir ölçek olduğu için, bir örtük değişkeni (faktör) açıklayan gözlenen değişken (madde) sayısı en az 2 olarak belirlenmiştir. İkincisi, önceden belirlenmiş kuramsal bir modelin test edildiği varsayımıyla, bir örtük değişken içerisinde en yüksek ölçüm değerlerine (parameter estimates), yani faktör yük değerini belirleyen yüksek Lambda ($\lambda > .50$) değeri, ilişkilerin manidarlığını gösteren yüksek t değeri ile geçerlik indeksi olarak kullanılabilen yüksek çoklu korelasyonun karesi ($R^2 > .30$) değerine sahip olan maddeler öncelikli olarak tercih edilmiştir. Üçüncüsü, kavramsal netlik oluşturmak amacıyla, bir maddenin birden fazla örtük değişkene yüklendiği (crossloadings) modeller tercih edilmemiştir. Özetle, RİÖ'nün geliştirilmesi süresince kullanılan kuramsal yapı, açıklayıcı faktör analizi sonuçları ve istatistiksel sonuçlar dikkate alınmış, oluşan örtük değişkenleri en iyi açıklayan maddeler belirlenerek RİÖ'nün yapı geçerliliğini artırmak amacıyla model üzerinde gerekli görülen değişiklikler DFA'ya uygun olarak yapılmıştır.

Tablo 2: RİÖ Maddelerinin Standardize Edilmiş Lambda, t ve R^2 Değerleri

Faktör ve maddeler	λ	t	R^2
<i>Aşk bir yol bulur</i>			
Madde 2	.58	16.93	.33
Madde 5	.71	23.26	.51
Madde 9	.72	23.05	.52
Madde 11	.66	19.98	.43
Madde 15	.71	20.54	.51
<i>İlk ve Tek</i>			
Madde 3	.57	16.01	.33
Madde 4	.70	17.06	.49
Madde 10	.78	19.26	.61
<i>İdealleştirme</i>			
Madde 6	.58	13.41	.34
Madde 12	.58	13.35	.33
<i>İlk görüşte aşk</i>			
Madde 7	.66	18.87	.43
Madde 8	.75	22.90	.56
Madde 14	.58	16.41	.34

DFA sonucunda, 1. madde ($\lambda=0.11$; $R^2=0.007$) ile 13. madde ($\lambda=0.28$; $R^2=0.18$) düşük ölçüm değerleri göstermesi nedeniyle RİÖ'den çıkarılmıştır. Tablo 2'de DFA üzerinden elde edilen, maddelerin standardize edilmiş Lambda değerleri, t değerleri ve çoklu korelasyon kareleri görülmektedir. Elde edilen bütün değerler $p<.05$ düzeyinde anlamlıdır. Faktör yüklerini gösteren Lambda değerleri incelendiğinde ise faktör yüklerinin .57 ile .78 arasında değiştiği gözlenmektedir. Bu değerler, maddelerin faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Yapılan DFA sonucunda ortaya çıkan 4 boyutlu RİÖ modeli incelendiğinde, $\chi^2(49) = 94.787$, $\chi^2/df = 1.93$, RMSEA = .031, SRMR = .025, GFI = .99, AGFI = .97 ve CFI = .99 değerlerine sahiptir. Elde edilen bu değerler, yukarıda adı geçen maddelerin çıkarılmasıyla oluşan 13 maddelik modelin kabul edilebilir olduğuna işaret etmektedir. Sonuç olarak, RİÖ'nün ayırt edici özelliklere sahip 13 madde ve 4 faktörden oluştuğu doğrulayıcı faktör analizine göre belirlenmiş ve bu model kuramsal ve istatistiksel açıdan uygun ve tatminkar bulunmuştur.

Romantik ilişki inançlarını betimleyen 4 faktör arasındaki ilişkileri gösteren Pearson korelasyon katsayıları Tablo 3'te sunulmuştur. Görüldüğü üzere, ilgili değişkenler arasında .237 ile .498 arasında değişen oranlarda, pozitif yönde ve genelde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Tablo 3: RİÖ'yü Oluşturan Faktörler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4
1. Aşk bir yol bulur	-			
2. İlk ve tek	.487*	-		
3. İdealleştirme	.498*	.437*	-	
4. İlk görüşte aşk	.339*	.237*	.381*	-

* $p<0.01$.

Bununla birlikte, bazı çalışmalarda orijinal RİÖ'nün toplam puan üzerinden değerlendirildiği gözlemlenmektedir. Faktörler arasındaki korelasyonlar da dikkate alındığında, orijinal ölçekte yer alan faktörlerin hep birlikte tek bir üst boyuta yüklenebileceği sayıtlısından yola çıkarak elde edilen verilere ikinci sıralı faktör analizi (second-order factor analysis) uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, "Romantik İlişki İnançları" adlı tek bir üst boyuta yüklenen 4 faktörlü RİÖ modeli, $\chi^2(50) = 96.996$, $\chi^2/df=1.94$, RMSEA= .031, SRMR= .026, GFI= .99, AGFI= .97 ve CFI= .99 uyum indeksi değerlerini vermektedir. Bu uyum değerleri, tek boyutlu modelin de istatistiksel olarak kabul edilebilir bir yapı geçerliğine sahip olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 4: RİÖ Faktörlerinin Standardize Edilmiş Lambda, t ve R^2 Değerleri

Faktör ve maddeler	λ	t	R^2
1. Aşk bir yol bulur	0.75	12.72	0.56
2. İlk ve tek	0.78	8.27	0.61
3. İdealleştirme	0.73	7.06	0.54
4. İlk görüşte aşk	0.81	10.12	0.66

Tablo 4'de tek bir üst boyut üzerinden elde edilen 4 faktörlü modelin standardize edilmiş Lambda değerleri, t değerleri ve çoklu korelasyon kareleri görülmektedir. Faktör yüklerini gösteren Lambda değerleri incelendiğinde faktör yüklerinin .73 ile .81 arasında değiştiği gözlenmektedir. R^2 ise .54 ile .66 arasında değişen değerlere sahiptir. Elde edilen bu değerler, faktör yüklerinin yüksek ve kabul edilebilir düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Benzer Ölçek Geçerliği

Benzer ölçek geçerliği kapsamında 89 üniversite öğrencisine RİÖ ile birlikte Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilen ve Gizir (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan İlişki İnançları Ölçeği (İİÖ) uygulanmıştır. RİÖ ile İİÖ puanları arasında beklendiği şekliyle pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=.76$, $p<.001$) bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, RİÖ'nün geçerliğine yönelik bir diğer kanıt olarak değerlendirilebilir.

RİÖ'nün Güvenirliğinin İncelenmesi

Geçerlik çalışmalarının yanı sıra Romantik İnançlar Ölçeği'nin güvenirliliğini belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar kapsamında test-tekrar test güvenirliliği ve iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlığına yönelik analiz sonucunda Cronbach alfa değeri Faktör 1 için .79; Faktör 2 için .69; Faktör 3 için .50 ve Faktör 4 için ise .67 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ve kapsadığı tüm boyutlara ilişkin Cronbach alfa değeri ise .84 olarak bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin tüm faktörlerinin anlamlı düzeyde güvenirliliğe sahip olduğu anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, Faktör 3 için elde edilen alfa değerinin diğer faktörlere oranla düşük olduğu görülmektedir. Bu durum daha çok Faktör 3 içinde yer alan madde sayısının azlığına bağlanmaktadır.

Buna ek olarak, ölçeğin test-tekrar test yöntemi ile güvenirliliğini belirlemek üzere RİÖ, toplam 67 üniversite öğrencisine üç hafta arayla uygulanmıştır. Elde edilen test-tekrar test güvenirlilik katsayıları Faktör 1 için .79; Faktör 2 için .83; Faktör 3 için .67 ve Faktör 4 için ise .70 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin bütününe ilişkin test-tekrar test güvenirlilik katsayısı ise .83'tür. Elde edilen tüm güvenirlilik katsayıları $p<.01$ düzeyinde anlamlı olup hepsi kabul edilebilir düzeydedir. Sonuç olarak, yapılan geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları doğrultusunda dört faktörlü bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Tartışma

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sahip oldukları gerçekçi olmayan bazı romantik ilişki inançlarının tanımlanmasını kolaylaştırmak ve ölçülmesine olanak sunmak amacıyla Sprecher ve Metss (1989) tarafından geliştirilmiş olan ve araştırmacılar tarafından Türkçe'ye uyarlanan Romantik İnançlar Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirliliği araştırılmıştır. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda adı geçen ölçeğe ait 13 maddenin "aşk bir yol bulur", "ilk ve tek", "idealleştirme" ve "ilk görüşte aşk" olarak adlandırılan 4 faktöre ayrıldığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, RİÖ'nün yapı geçerliğinin bulunduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, yapılan ikinci sıralı doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, RİÖ'de yer alan faktörlerin hep birlikte "Romantik İlişki İnançları" olarak adlandırılan tek bir üst boyuta da yüklendikleri ve ölçeğin tek boyutlu bir yapı oluşturabildiği belirlenmiştir. Benzer ölçekler geçerliğinin hesaplanması sonucu elde edilen bulgular da RİÖ ile İİÖ arasındaki korelasyonun .76 olduğunu göstermektedir. Ayrıca, RİÖ'nün güvenirlilik çalışmaları sonuçlarına göre, ölçekte yer alan faktörlerin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları .50 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçeğin geneline ve kapsadığı tüm boyutlara ilişkin olarak toplam puanından elde edilen Cronbach Alfa değeri ise .84'tür. Yine, test-tekrar test yöntemi sonucu elde edilen değerler de RİÖ'nün yeterli ölçüde güvenirliliğe sahip olduğuna işaret etmektedir. Ortaya çıkan tüm bu sonuçlar, orijinal RİÖ'nün yapı geçerliği çalışmalarındaki sonuçlarla (Sprecher ve Metts, 1989) tam olarak uygunluk göstermektedir.

İlgili alan yazında, romantik ilişkilerin geçmiş yıllara oranla daha çok yapısal ve kültürel baskılara maruz kaldığı (Weaver ve Ganong, 2004) belirtilerek, bireylerin ilişkilere yönelik davranış ve beklentilerini etkileyen inançlarının incelenmesinin önemine dikkat çekilmektedir (Baucom, Epstein, Sayers ve Sher, 1989). Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin rasyonel olmayan romantik ilişki inançlarının belirlenmesi temelinde üniversiteler bünyesinde gerçekleştirilecek önleyici-gelişimsel çalışmalar sayesinde genç yetişkinlerin romantik ilişkilerini etkin bir şekilde yeniden değerlendirmelerine ve düzenlemelerine destek olunacağı ve dolayısıyla da 18-25 yaş arasındaki üniversite öğrencilerinin önemli bir gelişimsel görevi sağlıklı bir biçimde tamamlamalarına katkı sunulacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma ile uyarılma çalışması yapılan RİÖ'nün genç yetişkinlerin romantik ilişkilerine yönelik gerçekleştirilecek çalışmalarda son dönemde alan yazında sıklıkla dile getirilen romantik ilişki inançlarının belirlenmesi açısından temel bir gereksinimi karşılayabilecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, araştırmacının çalışma grubunu oluşturan ve Mersin Üniversitesi'nde öğrenim gören 957 üniversite öğrencisinden elde edilen verilere dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, homojen bir gruptan elde edilen verilere dayanan sonuçlar, bu çalışmanın bir sınırlılığı olarak nitelendirilebilir. İlerleyen çalışmalarda daha geniş, heterojen ve farklı örneklem gruplarından elde edilecek verilerle RİÖ'nün psikometrik özelliklerinin incelenmesi yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Baucom, D. H., Epstein, N., Sayers, S. ve Sher, G. (1989). The role of cognition in marital relationships: Definitional, methodological and conceptual issues. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57, 31-38.
- Bentler, P. M. (1995). *EQS structural equations program manual*. Encino, CA: Multivariate Software.
- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin*, 107, 238-246.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Bradbury, T. N. ve Fincham, F. D. (1988). Individual difference variables in close relationships: A contextual model of marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(4), 713-21.
- Creasey, G. ve Ladd, A. (2004). Negative mood regulation expectancies and conflict behaviors in late adolescent college student romantic relationships: The moderating role of generalized attachment representations. *Journal of Research on Adolescence*, 14(2), 235-255.
- Connolly, J. A. ve Konarski, R. (1994). Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research on Adolescence*, 4, 385-403.
- Davies, M. F. (2006). Irrational beliefs and unconditional self-acceptance. I. Correlational evidence linking two key features of REBT. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 24(2), 113-124.
- DeBord, J., Romans, J. S .C. ve Krieschok, T. (1996). Predicting dyadic adjustment from general and relationship-specific beliefs. *Journal of Psychology*, 130, 263-280.
- Duck, S. ve Wright, P. H. (1993). Reexamining gender differences in same gender friendships: A close look at two kinds of data. *Sex Roles*, 28, 709-727.
- Erikson, E. H. (1994). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton and Co.
- Figueredo, A. J., Sefcek, J. A. ve Jones, D. N. (2006). The ideal romantic partner personality. *Personality and Individual Differences*, 41, 431-441.
- Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11, 177-180.
- Gizir, C. A. (2012). İlişki İnançları Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 37-45.
- Green, J. D., Campbell, W. K. ve Davis, J. L. (2007). Ghosts from the past: An examination of romantic relationships and self-discrepancy. *The Journal of Social Psychology*, 147, 243-264.
- Hendrick, S. S. ve Hendrick, C. (1995). Gender differences and similarities in sex and love. *Personal Relationships*, 2, 55-65.
- Honeycutt, J. ve Cantrill, J. (2001). *Cognition, communication and romantic relationships*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Jones, W. H., Freemon, J. E. ve Goswick, R. A. (1981). The persistence of loneliness: Self and other determinants. *Journal of Personality*, 49(1), 27-48.
- Jöreskog, K. ve Sörbom, D. (1993). *Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Jöreskog, K. ve Sörbom, D. (1989). *LISREL 7 user's reference guide*. Chicago: Scientific Software.
- Kanemasa, Y., Taniguchi, J. ve Daibo, I. (2004). Love styles and roomantic love experiences in Japan. *Social Behavior and Personality*, 32(3), 265-282.
- Kline, R. B. (1998). *Principles and practices of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Knee, C. R. (1998). Implicit theories of relationships: Assessment and prediction of romantic relationship initiation, coping and longevity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 360-370.
- Kuttler, A. F. ve Greca, A. M. L. (2004). Linkages among adolescent girls' romantic relationships, best friendships and peer networks. *Journal of Adolescence*, 27, 395-414.
- Q'sullivan, F. C., Cheng, M. M., Harris, M. H. ve Brooks-Gunn, J. (2007). I wanna hold your hand: The progression of social, romantic and sexual events in adolescent relationships. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 39(2), 100-107.
- Raley, R. K. ve Sullivan, M. K. (2010). Social-contextual influences on adolescent romantic involvement: The constarnints of being a numerical minority. *Sociological Spectrum*, 30, 65-89.
- Schumacker, R. E. ve Lomax, R. G. (1996). *A Beginner's Guide to Structural equation Modeling*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Sharp, E. A. ve Ganong, L. H. (2000). Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? *Family Relations*, 49, 71-76.
- Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 31, 143-157.
- Sprecher, S., Cate, R. ve Levin, L. (1998). Parental divorce and young adults' beliefs about love. *Journal of Divorce and Remarriage*, 28(3), 107-120.
- Sprecher, S., & Metts, S. (1999). Romantic beliefs: Their influence on relationships and patterns of change over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16, 834-851.
- Sprecher, S., & Metts, S. (1989). Development of the Romantic Beliefs Scale and examination of the effects of gender and gender-role orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6, 387-411.
- Steiger, J. H. (1990). Structural model evaluation and modification: An interval estimation approach. *Multivariate Behavioral Research*, 25, 173-180.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135.
- Tanaka, J. S. ve Huba, G. J. (1984). Confirmatory hierarchical factor analyses of psychological distress measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 621-635.
- Weaver, S. E. ve Ganong, L. H. (2004). The factor structure of the Romantic Beliefs Scale for African Americans and European Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 171-185.

- Zimmer-Gembeck, M. J. (2002). The development of romantic relationships and adaptations in the system of peer relationships. *The Journal of Adolescent Health, 31*, 216-225.
- Zuroff, D. C. ve Lorimier, S. (1989). Ideal end actual romantic partners of women varying in dependency and self-criticism. *Journal of Personality, 57*(4), 825-846.

Extended Abstract

Establishing and maintaining healthy romantic relationships is an important developmental task of young adults (Erikson, 1994) and has been linked with relationship beliefs (Baucom, Epstein, Sayers, & Sher, 1989). For this reason, the potential associations between university students' romantic relationship beliefs and their well-being continue to be a focus of researchers. In order to better understand the role of romantic beliefs in well-being of the university students, numerous researchers have explored the correlates of young adults' relationships and their associations with several variables (Creasey ve Ladd, 2004; DeBord, Romans ve Kriehok, 1996; Kanemasa, Taniguchi, & Daibo, 2004; Shi, 2003; Sprecher & Metts, 1999; Zimmer-Gembeck, 2002).

Moreover, researchers mostly proposed that individual's beliefs related to romantic relationships affect their expectations and behaviors when they involved in such relationships (Baucom, Epstein, Sayers, & Sher, 1989). In other words, the endorsement of certain irrational beliefs about what makes relationships functional and healthy strongly affects the ability of individuals in order to adjust within a relationship. So, the investigation of the unexplored irrational romantic beliefs among traditional university students in Turkey is important in order to develop some counseling programs for young adults. One of the most widely used instrument in order to identify the some of the romantic beliefs of the young adults is the Romantic Beliefs Scale (ROMBEL) developed by Sprecher and Metts (1989). The items of the original instrument derived from the content analysis of the literary sources and used as an appropriate and adequate scale to test the romantic ideology of love (Weaver & Ganong, 2004). Consequently, the purpose of this study was to adapt the Romantic Beliefs Scale (Sprecher & Metts, 1989) to Turkish and investigate the validity and reliability of the scale.

The sample of the study consisted of 957 (559 girls, 398 boys) university students enrolled in 4 faculties (Arts & Sciences, Education, Engineering, and Economics & Administrative Sciences) at Mersin University. The age of students ranged from 18 to 30 with a mean of 21.51 (SD=1.89). The Romantic Beliefs Scale which was originally developed by Sprecher and Metts (1989) consists of 15 items to which individuals respond on a 7-point Likert type scale. Total scores on the ROMBEL can change from 15 to 105, with higher scores indicating greater adherence to irrational romantic relationship beliefs. The original scale composed of 4 factors namely, "Love finds a way", "One and only", "Idealization" and "Love at the first sight". The total 15-item ROMBEL scale has an alpha level of .81.

In the present study, exploratory and confirmatory factor analysis were used to obtain the construct validity evidence of the Turkish version of ROMBEL. Exploratory factor analysis (EFA) was used to analyze the data by using SPSS 17 factor analysis program using varimax rotation provided the factor analytic procedure. Confirmatory factor analysis (CFA) was also used to evaluate the construct validity of the scale by using LISREL 8.30 for Windows with SIMPLIS Command Language (Jöreskog & Sörbom, 1993). For all the statistical procedures performed, the alpha value of .05 was established as a level of significance and the maximum likelihood (ML) estimation method was used.

The result of the EFA indicated that the varimax rotated solution using maximum likelihood factor analysis yielded four factors similar to the original ROMBEL. The result of the CFA for the preferred model of ROMBEL with four latent variables yielded following goodness-of-fit indices: $\chi^2(49) = 94.787$, $p < .05$; $\chi^2/df = 1.93$; GFI = .99; AGFI = .97; CFI = .99; RMSEA = .031; and SRMR = .025. These indices were deemed adequate to treat the respective observed variable groups as distinct latent variables in the structural model. All parameter estimates were statistically significant ($p < .05$). Moreover, all Lambda-x values, which are the loadings of each observed variable on respective latent variable, ranged from .57 to .78. Thus, the results of the study indicated that the scale composed of 4 factors namely, "Love Finds a Way", "One and Only", "Idealization", and "Love at First Sight". The internal consistencies as estimated by Chronbach alpha for the four latent variables of ROMBEL ranged from .50 to .79. This result indicated that, although modest, the reliability evidence for ROMBEL was reasonably satisfactory.

The original four-factor structure of the ROMBEL was basically adapted to Turkish and basically replicated with Turkish university students in the current study. Moreover, the results of the exploratory and confirmatory factor analysis indicated that four factors were also similar for Turkish respondents. To conclude, this study provided preliminary support for the psychometric properties of the Turkish version of the ROMBEL for university students.